

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

22 octombrie 2014(*)

„Trimitere preliminară – Libera prestare a serviciilor – Restricții – Legislație fiscală – Venituri provenite din câștiguri din jocuri de noroc – Diferențe de impozitare între câștigurile obținute în străinătate și cele provenite de la școli de jocuri naționale”

În cauzele conexe C-344/13 și C-367/13,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Commissione tributaria provinciale di Roma (Italia), prin deciziile din 28 mai 2013, primite de Curte la 24 iunie și la 1 iulie 2013, în procedurile

Cristiano Blanco (C-344/13),

Pier Paolo Fabretti (C-367/13)

împotriva

Agenzia delle Entrate – Direzione Provinciale I di Roma – Ufficio Controlli,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul M. Ileși, președinte de cameră, domnul A. Ó Caoimh, doamna C. Toader (raportor), domnii E. Jarașișnas și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnii Blanco și Fabretti, de M. Rosa și de S. Cristaldi, avocați;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistat de G. De Bellis, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul belgian, de L. Van den Broeck, precum și de J.-C. Halleux, în calitate de agenți, asistați de P. Vlaemminck și de R. Verbeke, advocaten;
- pentru Comisia Europeană, de D. Recchia și de W. Roels, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolelor 46 CE și 49 CE, devenite articolele 52 TFUE și 56 TFUE.

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două litigii între domnii Blanco și Fabretti, pe de o parte, și Agenzia delle Entrate – Direzione Provinciale I di Roma – Ufficio Controlli (denumit în continuare „Agenzia”), pe de altă parte, cu privire la deciziile lor de impunere.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului (JO L 309, p. 15, Ediție specială, 09/vol. 2, p. 214) prevede la articolul 2 alineatul (1) punctul 3 litera (f) că aceasta se aplică cazinourilor.

Dreptul italian

4 Articolul 67 alineatul 1 litera d din Decretul nr. 917 al Președintelui Republicii de aprobare a textului unic privind impozitele pe venit (decreto del Presidente della Repubblica n. 917 – Approvazione del testo unico delle imposte sui redditi) din 22 decembrie 1986 (supliment ordinar la GURI nr. 302 din 31 decembrie 1986), în versiunea în vigoare la data faptelor din cauza principală (denumit în continuare „DPR 917/86”), asimilează unor venituri diverse care, ca atare, fac parte din baza de impozitare în vederea aplicării impozitului pe venit „câștigurile la loterie, la concursuri cu premii, la jocuri și pariuri organizate pentru public și premiile obținute din probe de îndemânare sau prin tragere la sorți”.

5 Articolul 69 alineatul 1 din acest decret precizează că premiile și câștigurile menționate la articolul 67 alineatul 1 litera d din acesta „constituie venituri în limitele întregii sume încasate în cursul exercițiului fiscal, fără nicio deducere”.

6 Articolul 30 primul paragraf din Decretul nr. 600 al Președintelui Republicii de instituire a unor dispoziții comune în materie de stabilire a impozitelor pe venit din 29 septembrie 1973 (supliment ordinar la GURI nr. 268 din 16 octombrie 1973) prevede:

„[...] câștigurile obținute prin tragere la sorți, din jocuri de îndemânare, cele obținute la concursuri cu premii, din pronosticuri sau din pariuri, plătite de stat, de persoane juridice de drept public sau privat și de persoanele desemnate la alineatul 1 al articolului 23 din prezentul decret fac obiectul unei rețineri la sursă cu titlu de impozit, cu posibilitatea de recuperare, cu excepția cazurilor în care alte dispoziții prevăd deja aplicarea unor rețineri la sursă. Reținerile la sursă nu se aplică dacă valoarea totală a premiilor [...] nu depășește 50 000 de lire [25,82 euro]; suma este supusă integral reținerii dacă depășește această limită.”

7 Dispoziția menționată nu se aplică însă câștigurilor plătite de știle de jocuri italiene întrucât, în temeiul articolului 30 al șaptelea paragraf din acest decret, reținerea din câștigurile plătite de aceste șli este cuprinsă în impozitul pe spectacole, devenit impozitul pe divertisment, introdus prin Decretul legislativ nr. 60 din 26 februarie 1999 (GURI nr. 59 din 12 martie 1999, p. 5).

8 În plus, în temeiul articolului 3 din Decretul nr. 640 al Președintelui Republicii privind taxa pe spectacole (decreto del Presidente della Repubblica n. 640 – Imposta sugli spettacoli) din 26 octombrie 1972 (supliment ordinar la GURI nr. 292 din 11 noiembrie 1972), astfel cum a fost modificat prin Decretul legislativ nr. 60 din 26 februarie 1999, știle de jocuri obligate la plata impozitului pe divertisment sunt exonerate de obligația de a recupera impozitul de la spectatori,

de la participan?i ?i de la pariori. Baza de impozitare în vederea aplicării acestui impozit este constituit? din suma intr?rilor vândute publicului, din diferen?a pozitiv? zilnic? dintre sumele încasate pentru joc ?i cele plătite juc?torilor cu titlu de câ?tiguri, precum ?i din orice alt venit legat de exploatarea jocului.

Litigiile principale ?i întrebarea preliminar?

Cauza C-344/13

9 Agenzia a notificat domnului Blanco, la 1 decembrie 2011, trei decizii de impunere în care i se imput? c? nu a făcut declara?ii de venituri pentru toate exerci?iile fiscale aferente anilor 2007-2009, precum ?i faptul c? nu a declarat, în 2007, suma de 410 227 de euro, în 2008, suma de 25 969 de euro, precum ?i, în 2009, suma de 46 028 de euro, care corespund unor câ?tiguri ob?inute în cazinouri situate atât în alte state membre, cât ?i în state ter?e. Aceasta sus?ine c? sumele men?ionate ar fi trebuit s? fie incluse în venitul impozabil al domnului Blanco întrucât constituie „venituri diverse”, în sensul articolului 67 alineatul 1 litera d din DPR 917/86. În consecin?ă, domnul Blanco a primit o rectificare a impunerii de 488 703,16 euro pentru exerci?iul fiscal 2007, de 23 919,86 euro pentru exerci?iul fiscal 2008 ?i de 41 291,89 euro pentru exerci?iul fiscal 2009 cu titlu de impozit pe venitul persoanelor fizice, de major?ri de impozit ?i de amenzi.

10 Domnul Blanco a formulat mai multe ac?iuni împotriva acestor decizii de impunere. Ac?iunile respective au fost conexate ca urmare a conexității lor în ceea ce prive?te obiectul ?i persoana reclamantului din litigiul principal. Acesta din urm? consider?, pe de o parte, c? informa?iile pe care se bazeaz? Agenzia ar trebui avute în vedere cu precau?ie, întrucât provin de pe un site internet care preia numai valorile brute ale câ?tigurilor ?i nu ?ine seama de un anumit num?r de elemente care afecteaz? aceste câ?tiguri, precum practica „stacking”-ului, pierderile ?i cheltuielile. Pe de alt? parte, el afirm? c? deciziile de impunere încalc?, printre altele, principiul interzicerii dublei impuneri consacrat de conven?iile interna?ionale făcând trimitere la articolul 2 din modelul de conven?ie fiscal? privind venitul ?i averea elaborat de Organiza?ia pentru Cooperare ?i Dezvoltare Economic? (OCDE), principiul liberei prest?ri a serviciilor prev?zut la articolul 56 TFUE ?i principiul nediscrimin?rii instituit la articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum ?i la articolele 18 TFUE ?i 49 TFUE. Domnul Blanco invoc? un tratament discriminatoriu întrucât câ?tigurile realizate în Italia ar fi scutite de obliga?iile de declarare ?i nu ar intra sub inciden?a impozitului pe venit, fiind supuse, la surs?, impozitului de înlocuire pe divertisment, iar câ?tigurile realizate în alte state, din moment ce au fost deja taxate la surs? în acestea din urm?, nu ar trebui impozitate în Italia.

11 În acest sens, domnul Blanco face trimitere la cauza, pe care o calific? drept similar?, în care s?a pronun?at Hot?rârea Lindman (C-42/02, EU:C:2003:613), în care Curtea a declarat c? articolul 49 CE se opune legisla?iei unui stat membru potrivit creia câ?tigurile provenite din jocuri de noroc organizate în alte state membre sunt considerate venit impozabil în vederea aplicării impozitului pe venit, în timp ce câ?tigurile provenite din jocuri de noroc organizate în statul membru în discu?ie nu sunt impozabile. Potrivit acestuia, instan?a de trimitere trebuie s? renun?e la aplicarea reglement?rii na?ionale din cauza caracterului s?u discriminatoriu legat în special de faptul c? este contrar? articolului 56 TFUE.

12 Agenzia contest? temeinicia ac?iunilor principale ?i solicit? respingerea lor. Aceasta apreciaz? c? a ac?ionat în conformitate cu legisla?ia în vigoare ?i face trimitere, cu caracter general, la expunerea mai detaliat? din decizia de impunere, în care a indicat c?, pentru exerci?iile fiscale în discu?ie, reclamantul din litigiul principal omisese s? fac? o declara?ie de venituri.

13 Instan?a de trimitere înl?tur? motivul întemeiat pe dubla impunere, întrucât consider? c? trebuie s? se fac? distinc?ie între impozitul pe care trebuie s? îl achite sala de jocuri ?i cel pe care

câștigătorul trebuie să îl plătească. Astfel, contribuțiile fiscale ale șlii de jocuri și ale câștigătorului ar fi percepute pe baza unor acte de impunere diferite.

14 Deși această instanță admite că există o diferență de tratament fiscal după cum câștigurile din jocuri au fost obținute în Italia sau în alt stat membru, această diferență de tratament nu ar constitui o discriminare interzisă decât în lipsa unor motive care să permită justificarea unei astfel de diferențe.

15 Instanța menționată afirmă că, din lectura jurisprudenței Curții, o astfel de diferență de tratament ar putea fi considerată justificată dacă ar intra sub incidența unei dispoziții derogatorii exprese cum este articolul 52 TFUE la care face trimitere articolul 62 TFUE și ar urmări să asigure ordinea publică, siguranța publică sau sănătatea publică, rămânând totodată conformă cu principiul proporționalității și garantând în mod efectiv realizarea obiectivului în mod coerent și sistematic.

16 Potrivit instanței de trimitere, legislația italiană nu ar urmări să protejeze șlile de jocuri naționale, ci mai degrabă să descurajeze practicile de spălare și de autospălare a capitalurilor în străinătate, precum și să limiteze scurgerea în străinătate sau introducerea în Italia a unor capitaluri a căror origine nu poate fi controlată.

17 Această instanță consideră că este necesar ca Curtea să efectueze o apreciere precisă a motivelor care au condus legiuitorul național la adoptarea unei astfel de reglementări și ca guvernul italian să poată fi în măsură să prezinte motivele pentru care a decis să impoziteze câștigurile rezultate din jocuri de noroc, obținute în străinătate.

18 În aceste condiții, Commissione tributaria provinciale di Roma a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Supunerea la obligațiile de declarare și de impozitare în scopuri fiscale a câștigurilor obținute în șli de jocuri din țările membre ale Uniunii Europene de către persoane rezidente în Italia, astfel cum este prevăzut la articolul 67 [alineatul 1] litera d din [DPR 917/86], contravine articolului [56 TFUE] sau trebuie considerată justificată din motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică în temeiul articolului [52 TFUE]?”

Cauza C-367/13

19 Agenzia a notificat domnului Fabretti, la 6 decembrie 2011, o decizie de impunere pentru anul 2009 prin care solicită plata sumei de 45 327,48 euro pentru motivul că acesta ar fi omis să declare suma de 52 000 de euro pe care ar fi câștigat-o din jocul de poker într-un cazinou situat în alt stat membru.

20 Domnul Fabretti contestă, pentru motive identice cu cele expuse de domnul Blanco, această decizie de impunere și a formulat o acțiune împotriva ei. Agenzia îi opune argumente similare cu cele pe care le invocă împotriva domnului Blanco.

21 Commissione tributaria provinciale di Roma justifică în termeni similari cu cei ai primei sale decizii care se află la originea cauzei C-344/13 necesitatea unei trimiteri preliminare. Aceasta a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții o întrebare preliminară identică cu cea formulată în trimiterea menționată.

22 Prin decizia președintelui Curții din 11 iulie 2013, cauzele C-344/13 și C-367/13 au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebarea preliminară

23 Prin intermediul întrebării unice formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 52 TFUE și 56 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun legislației unui stat membru potrivit căreia câștigurile din jocuri de noroc realizate în sălile sale naționale nu sunt supuse impozitului pe venit, în condițiile în care cele realizate în alte state membre sunt supuse acestui impozit și dacă motive de ordine public, de siguranță publică sau de sănătate publică permit justificarea unei astfel de diferențe de tratament.

24 Cu titlu introductiv, trebuie precizat că, deși fiscalitatea directă este de competența statelor membre, acestea din urmă trebuie să o exercite totuși cu respectarea dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Lindman, EU:C:2003:613, punctul 18 și jurisprudența citată).

25 În primul rând, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă reglementarea națională în discuție în litigiul principal constituie o restricție privind libera prestare a serviciilor.

26 În această privință, trebuie amintit că libera prestare a serviciilor prevăzută la articolul 56 TFUE impune nu numai eliminarea oricărei discriminări pe considerente de cetățenie sau naționalitate față de prestatorul de servicii stabilit în alt stat membru, ci și, în egală măsură, înlăturarea oricărei restricții, chiar dacă aceasta se aplică fărâ a distinge între prestatorii naționali și cei din alte state membre, atunci când este de natură să interzică, să îngreuneze sau să facă mai puțin atractive activitățile prestatorului stabilit în alt stat membru, unde acesta furnizează în mod legal servicii similare (a se vedea în special Hotărârea Dirextra Alta Formazione, C-523/12, EU:C:2013:831, punctul 21 și jurisprudența citată).

27 Dispozițiile Tratatului FUE privind libera prestare a serviciilor se aplică, astfel cum Curtea a statuat deja, unei activități care constă în a permite utilizatorilor să participe la un joc de noroc în schimbul unei remunerații (Hotărârea Zenatti, C-67/98, EU:C:1999:514, punctul 24 și jurisprudența citată). Pe de altă parte, de libertatea de prestare a serviciilor beneficiază atât prestatorul, cât și destinatarul serviciilor (Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, punctul 51 și jurisprudența citată).

28 În cauza principală, din constatările instanței de trimitere, precum și din observațiile guvernului italian rezultă că reglementarea națională supune câștigurile realizate în săli de jocuri de noroc care se situează în Italia unei impozitări la sursă care constă în taxarea acestor săli. Mai precis, câștigurile obținute în sălile de jocuri naționale fac obiectul unei reineri calculate în funcție de diferența dintre sumele încasate pentru jocuri și cele plătite jucătorilor pentru câștigurile realizate. Guvernul italian precizează că câștigurile obținute în sălile de jocuri care se află în Italia sunt exonerate de la plata impozitului pe venit pentru a evita o dublă impozitare a acelorași sume în amonte, la sala de jocuri, și în aval, la jucător.

29 În schimb, câștigurile din jocuri de noroc obținute în săli stabilite în străinătate sunt considerate venituri. Aceste venituri trebuie să figureze în declarația de venituri și să fie, așadar, supuse impozitului pe venit.

30 Astfel, această reglementare națională, întrucât rezervă beneficiul unei scutiri de impozit pe venit numai câștigurilor din jocuri de noroc realizate în statul membru în cauză, supune prestarea de servicii care constă în organizarea de jocuri de noroc în schimbul unei remunerații

unui regim fiscal diferit după cum respectivul serviciu este prestat în respectivul stat sau în alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Laboratoires Fournier, C-39/04, EU:C:2005:161, punctul 15 și jurisprudența citată).

31 În plus, astfel cum susțin reclamanții din litigiul principal și Comisia Europeană, o diferență de tratament fiscal, în temeiul căreia numai câștigurile din jocuri realizate într-un alt stat membru sunt considerate venituri supuse impozitării, reduce atractivitatea unei deplasări într-un alt stat membru în scopul de a practica jocuri de noroc. Astfel, destinatarii serviciilor în cauză, care au reședința în statul membru care prevede o astfel de diferență de tratament, sunt descurajați să participe la asemenea jocuri ai căror organizatori sunt stabiliți în alte state membre, având în vedere importanța pe care o are pentru ei posibilitatea de a obține scutiri fiscale (a se vedea prin analogie Hotărârea Vestergaard, C-55/98, EU:C:1999:533, punctul 21, precum și Hotărârea Comisia/Danemarca, C-150/04, EU:C:2007:69, punctul 40 și jurisprudența citată).

32 Împrejurarea că prestatorii de jocuri stabiliți în acest stat membru sunt supuși impozitului ca organizatori de jocuri de noroc nu privează legislația în discuție în litigiul principal de caracterul său vădit discriminatoriu, întrucât acest impozit nu este, astfel cum arată instanța de trimitere, similar impozitului pe venit care grevează câștigurile provenite din participarea contribuabililor la jocuri de noroc organizate în alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Lindman, EU:C:2003:613, punctul 22).

33 În consecință, o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal creează o restricție discriminatorie privind libera prestare a serviciilor, astfel cum este garantată de articolul 56 TFUE, nu numai în raport cu prestatorii, ci și cu destinatarii acestor servicii.

34 În al doilea rând, trebuie să se verifice dacă această restricție discriminatorie poate fi justificată.

35 Instanța de trimitere și guvernul italian subliniază că reglementarea națională în discuție în litigiul principal are drept obiectiv să prevină spălarea și autospălarea capitalurilor în străinătate, precum și să limiteze scurgerea în străinătate sau introducerea în Italia a unor capitaluri a căror origine ar fi deosebit de incertă.

36 Astfel cum arată acest guvern, Curtea a statuat în mod repetat că reglementarea jocurilor de noroc face parte din domeniile în care există divergențe considerabile de ordin moral, religios și cultural între statele membre. În lipsa unei armonizări în materie la nivelul Uniunii, este de competența fiecărui stat membru să aprecieze, în aceste domenii, potrivit propriei scări de valori, cerințele pe care le presupune protecția intereselor în cauză (a se vedea în special Hotărârea Stanleybet International și alții, C-186/11 și C-209/11, EU:C:2013:33, punctul 24, precum și Hotărârea Digibet și Albers, C-156/13, EU:C:2014:1756, punctul 24).

37 Cu toate acestea, deși Curtea a identificat deja un anumit număr de motive imperative de interes general care pot fi invocate pentru a justifica o restricție privind libera prestare a serviciilor cum sunt protecția consumatorilor, combaterea fraudei și prevenirea problemelor sociale legate de jocuri, aceste obiective nu pot fi invocate pentru a justifica restricții aplicate în mod discriminatoriu (Hotărârea Comisia/Spania, C-153/08, EU:C:2009:618, punctul 36 și jurisprudența citată).

38 Astfel, o restricție discriminatorie este compatibilă cu dreptul Uniunii numai dacă într-o sub incidența unei dispoziții derogatorii exprese cum este articolul 52 TFUE la care face trimitere articolul 62 TFUE și care urmărește să asigure ordinea publică, siguranța publică sau sănătatea publică (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Comisia/Germania, C-546/07, EU:C:2010:25, punctul 48 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Dickinger și Ömer,

39 În consecință, o legislație națională precum cea în discuție în litigiul principal poate fi justificat numai în măsura în care urmărește obiective care corespund motivelor de ordine public, de siguranță publică și de sănătate publică în sensul articolului 52 TFUE. Pe de altă parte, trebuie amintit că restricțiile impuse de statele membre trebuie să îndeplinească cerințele de proporționalitate. Astfel, o legislație națională nu poate garanta realizarea obiectivului invocat decât în cazul în care răspunde cu adevărat preocupării privind atingerea acestuia în mod coerent și sistematic (a se vedea în acest sens Hotărârea Engelmann, C-64/08, EU:C:2010:506, punctul 35, precum și Hotărârea Pfleger și alții, C-390/12, EU:C:2014:281, punctul 43 și jurisprudența citată).

40 Identificarea obiectivelor care sunt urmărite în mod efectiv de reglementarea națională este, într-o cauză cu care este sesizată Curtea în temeiul articolului 267 TFUE, de competența instanței de trimitere. În plus, îi revine tot instanței de trimitere sarcina de a verifica, ținând seama de indicațiile furnizate de Curte, dacă restricțiile impuse de statul membru în cauză îndeplinesc condițiile care reies din jurisprudența Curții în ceea ce privește proporționalitatea lor (a se vedea în acest sens Hotărârea Pfleger și alții, EU:C:2014:281, punctele 47 și 48, precum și jurisprudența citată).

41 În ceea ce privește, mai întâi, obiectivele invocate de guvernul italian referitoare la prevenirea spălării capitalurilor și la necesitatea de a limita scurgerea în străinătate sau introducerea în Italia a unor capitaluri a căror origine ar fi incertă și fără a fi necesar să se stabilească dacă aceste obiective pot fi cuprinse în noțiunea de ordine public, este suficient să se constate, mai întâi, că, astfel cum reiese din jurisprudența Curții, autoritățile unui stat membru nu pot prezuma în mod valabil, cu caracter general și fără a face distincție, că organismele și entitățile stabilite în alt stat membru sunt angajate în activități criminale (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Spania, EU:C:2009:618, punctul 39 și jurisprudența citată).

42 În continuare, trebuie arătat că, astfel cum arată Comisia Europeană, guvernul italian nu dovedește, chiar dacă produsele criminalității organizate în Italia ating valori ridicate, că acestea au fost realizate integral sau în cea mai mare parte în străinătate.

43 În plus, excluderea generală de la beneficiul unei scutiri fiscale pare disproporționată întrucât depășește ceea ce este necesar pentru combaterea spălării de capitaluri, statele membre având la dispoziție alte mijloace în această privință, cum este Directiva 2005/60, care urmărește combaterea spălării de capitaluri și care este aplicabilă cazinourilor în temeiul articolului 2 alineatul (1) punctul 3 litera (f) din aceasta.

44 În sfârșit, nu se poate exclude că combaterea dependenței de jocuri de noroc intră în sfera protecției sănătății publice (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Spania, EU:C:2009:618, punctul 40 și jurisprudența citată) și ar putea, astfel, să justifice o restricție discriminatorie privind libera prestare a serviciilor.

45 Astfel, după cum subliniază guvernul belgian, Curtea a reținut în mod repetat caracterul special al domeniului jocurilor de noroc în care, spre deosebire de instituirea unei concurențe libere și nenedurate în interiorul unei piețe tradiționale, aplicarea unei asemenea concurențe pe această piață foarte specifică, cu alte cuvinte, între mai mulți operatori care ar fi autorizați să exploateze aceleași jocuri de noroc, este susceptibil să genereze un efect cauzator de prejudicii legat de faptul că acești operatori ar fi înclinați să rivalizeze în inventivitate pentru a-și face oferta mai atractivă decât cea a concurenților lor și, în acest mod, să majoreze cheltuielile consumatorilor legate de joc, precum și riscurile de dependență a acestora din urmă (a se vedea în special Hotărârea Pfleger și alții, EU:C:2014:281, punctul 46 și jurisprudența citată, precum și

Hotărârea Digibet și Albers, EU:C:2014:1756, punctul 31 și jurisprudența citată).

46 Cu toate acestea, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, impozitarea de către un stat membru a câștigurilor provenite de la știle de jocuri de noroc situate în alte state membre și scutirea unor astfel de câștiguri provenite de la știle de jocuri de noroc situate pe teritoriul său nu sunt de natură să asigure în mod coerent realizarea obiectivului de combatere a dependenței de jocuri întrucât o asemenea scutire poate să încurajeze astfel consumatorii să participe la jocuri de noroc ce le permit să beneficieze de o asemenea scutire (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Spania, EU:C:2009:618, punctul 41).

47 Rezultă că discriminarea în discuție în litigiul principal nu este justificată în sensul articolului 52 TFUE.

48 În consecință, din ansamblul considerațiilor de mai sus reiese că trebuie să se răspundă la întrebarea preliminară adresată că articolele 52 TFUE și 56 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun legislației unui stat membru care supune impozitului pe venit câștigurile din jocuri de noroc realizate în șli de jocuri situate în alte state membre și scutește de impozitul respectiv venituri similare atunci când provin de la șli de jocuri situate pe teritoriul său național.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolele 52 TFUE și 56 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun legislației unui stat membru care supune impozitului pe venit câștigurile din jocuri de noroc realizate în șli de jocuri situate în alte state membre și scutește de impozitul respectiv venituri similare atunci când provin de la șli de jocuri situate pe teritoriul său național.

Semnături

** Limba de procedură: italiana.